

DE MIRAKELRIDDER

(El caballero del milagro)

Een komedie in drie bedrijven

door

LOPE DE VEGA

Vertaling en bewerking: Philip Vermoortel

TONEELFONDS J. JANSSENS B.V. – 2000 Antwerpen

Tel: 03 366 44 00

E-mail: bestellen@toneelfonds.be

Website: www.toneelfonds.be

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **DE MIRAKELRIDDER** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties, Facebook en eventuele andere publicaties de volledige titel(s) en naam van de oorspronkelijke auteur: **LOPE DE VEGA ; vert. en bew. Philip Vermoortel** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van Toneelfonds J. Janssens bv.

Wettelijk depot D/2025/0220/051
ISBN 9789038518336

Copyright: © 2025 Toneelfonds J. Janssens bv

Internet: www.toneelfonds.be
E-mail: bestellen@toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (YouTube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van TONEELFONDS JANSSENS te Antwerpen.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van TONEELFONDS JANSSENS te Antwerpen.

Tekst- en datamining voor gebruik en training van kunstmatige intelligentie is uitdrukkelijk niet toegestaan. All rights reserved, including those for tekst- and datamining for AI training and simular technologies

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij **TONEELFONDS JANSSENS te Antwerpen**

Telefoon 03 366 44 00

Website: www.toneelfonds.be

Email: rechten@toneelfonds.be

IBAN: BE37 3631 4081 3728 BIC: BBRUBEBB

Geen enkele andere instantie dan TONEELFONDS JANSSENS heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Aanvraag vergunning tot opvoering:

Aankoop van minimaal 14 tekstboekjes bij de uitgever.

Gebruik bij voorkeur de aanvraag module op www.toneelfonds.be.

Zie ook de brief, welke u bij aankoop van de scripts heeft ontvangen (tevens bewijs van aankoop tekstboekjes bij uitgever), of informeer ons via de mail/per post. Bij vragen kunt u bij ons informeren. Uw aanvraag dient tenminste **vier weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van Toneelfonds Janssens. Eventueel extra voorstellingen dienen uiterlijk 1 dag voor de dag van de opvoering te worden aangegeven.

U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Aanvraag vergunning tot HER-opvoering(en):

1. Gebruik bij voorkeur de aanvraag module op www.toneelfonds.be of via de mail/per post met uw gegevens naar Toneelfonds Janssens. Uw aanvraag dient tenminste **vier weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van Toneelfonds Janssens

2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% boete worden verhoogd. Het tarief wordt met boete verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen vier weken voorafgaand aan de voorstelling. Algemene voorwaarden zie www.toneelfonds.be.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

Rechten NEDERLAND: I.B.V.A. HOLLAND BV, afd. Auteursrechten, Postbus 363, 1800 AJ Alkmaar Telefoon (072) 5112135 – info@ibva.nl.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

DRAMATIS PERSONAE

(3 dames – 11 heren)

LUZMAN, een Spaans avonturier

TRISTAN, zijn dienaar

LEONATO, een Spaans soldaat

CAMILLO, zijn dienaar

FILIBERTO, een Frans soldaat

LOMBARDO, zijn dienaar

PATRIZIO, een Venetiaans edelman

ISABELLA, zijn vrouw

OCTAVIA, een Spaanse courtisane

BEATRICE, een Franse courtisane

LOFRASO, een koppelaar

DEOFRIDO, een Napolitaans edelman

DE WAARD

DE GERECHTSDIENAAR

VIER GERECHTSDIENAARS

DECOR

Het stuk speelt zich af in de 16de eeuw in Rome. Plaats van handeling staat beschreven bij elke scène.

EERSTE BEDRIJF

Scène 1

Deofrido, Lofraso, Luzman, Tristan

(Drie gemaskerde mannen komen op en verstoppen zich. Deofrido komt op. De drie gemaskerde mannen komen tevoorschijn.)

LUZMAN: Tristan? Nu! *(Tot Deofrido, met getrokken degen)* Schurk, je bent verloren!
(Deofrido trekt zijn degen tegen Luzman.)

TRISTAN: *(Heeft inmiddels zijn positie ingenomen achter Deofrido.)* Halt!

DEOFRIDO: *(Doet zijn handen omhoog.)* Wat wilt u van mij?

LUZMAN: Zwijg!

DEOFRIDO: Ik heb u niets misdaan. Laat me gaan, ik ben een eerlijke Romein ...

LUZMAN: Een schoft ben je!

TRISTAN: Wij kennen je, bandiet! *(Fluisterend tot Lofraso)* Lofraso! De degen!

LOFRASO: Die degen ... hier! *(Lofraso neemt de degen af.)*

DEOFRIDO: Mijn degen! *(Luzman en Tristan komen bedreigen Deofrido.)* Ik bid u, heren, laat mij leven, ik smeeek u, spaar mij, ik ben ...

LUZMAN: *(Tot Lofraso)* Lofraso, de hoed! *(Lofraso grijpt de hoed van Deofrido's hoofd.)* En die mantel uit!

DEOFRIDO: Mijn mantel?

TRISTAN: *(Tot Lofraso)* Uit die spullen! *(Deofrido doet zijn mantel uit.)* Lofraso!
(Lofraso neemt de mantel aan.)

LOFRASO: Je broek uit!

DEOFRIDO: Maar dan sta ik in mijn hemd!

LUZMAN: Vooruit of moet ik komen helpen? *(Gaaf met getrokken zwaard op Deofrido af.)*

DEOFRIDO: Ach heer, vermoord mij niet ...

TRISTAN: Komaan, broek uit! *(Deofrido trekt zijn broek uit.)*

LUZMAN: Lofraso, pak de broek! Komaan, mannen, we zijn weg.

LOFRASO: Vaarwel, Signore! *(Luzman, Tristan en Lofraso snel af.)*

DEOFRIDO: Wat moet ik nu beginnen, in mijn hemd! Lafaards! Schurken! Bandieten!

Scène 2

Lofraso, Tristan

(Lofraso en Tristan komen op.)

LOFRASO: Wat een grap! Die Luzman is een genie!

TRISTAN: Een duivelskerel is het! Nog nooit heb ik zo'n man ontmoet. De ene dag heeft hij geen nagel om aan zijn gat te krabben en de volgende dag hangt hij bij een rijke dame de seigneur uit en neemt alles van haar wat hij gebruiken kan. Ringen, kettingen, haar kleren zelfs! En denk je dat de vrouwen hem daarom haten? Integendeel, ze beminnen hem nog meer! Ze snakken, smachten naar zijn gunst. Ze schenken hem, als 't moet, hun laatste hemd. En dan zijn ze nog jaloers op elkaar!

LOFRASO: Daarom is hij ook ... de mirakelridder!

Scène 3

Lofraso, Luzman, Tristan

(Luzman komt op in de kleren van Deofrido.)

LUZMAN: Wel wat denk je ervan? Zie ik er goed uit zo?

TRISTAN: Zo trots en edel van gestalte als Luzman is er geen tweede *cavaliere* in heel Rome.

LUZMAN: *(Tot Lofraso)* Lofraso, ga eens zien hoe het onze kaalgeplukte Deofrido vergaat! *(Tot Tristan)* Tristan, luister en vergeet dit nooit: slechts op de kleren komt het aan. Voor mijn gestalte zorgde God reeds zelf: hij is daar wonderbaarlijk in geslaagd!

TRISTAN: Zo is het heer, ik twijfel er niet aan.

LUZMAN: De kunst zich op te smukken, dat is de hoofdzaak. Hoevelen zijn er niet die ... met een broek, bijvoorbeeld, bedekken wat niet bijster mee mocht vallen! *(Luzman en Tristan lachen.)* En dan de vrouwen! Ach, waar vind je er een die niet van vroeg tot laat steeds met haar smoelwerk in de weer is, zelfs al is ze oud en gerimpeld? Ze halen flesjes, potjes, zalfjes voor den dag, gevuld met merg van honderd wonderplanten, en hopen dat zo uit een feeks een engel wordt geboren.

TRISTAN: Ach heer, nu overdrijft u.

LUZMAN: Wat, is het niet zo misschien?

TRISTAN: U draait en keert de woorden naar 't u past en eerbied voor een vrouw hebt u nog nooit gehad. Nog nooit hebt u aan één uw hart geschonken. U denkt: Ik ben de mooiste man te Rome. Uit ijdelheid bemint u enkel en alleen uzelf.

LUZMAN: Kan ik het helpen dat geen enkele vrouw mij bevalt?

TRISTAN: Maar heer! Waarom de vrouwen haten, als zij u zo hartstochtelijk beminnen?

LUZMAN: Ach vriend ... aan elke vrouw ontdek ik al maar weer tien fouten en duizenden tekorten. Om niet te spreken van hun domheid! Hoevelen zijn er niet, zo mooi dat je meteen op ze verliefd zou worden, maar als je ze hoort spreken, denken, redeneren, ohlalalala ...

TRISTAN: Maar heer, zo slecht zijn toch de vrouwen werkelijk niet! Ik wil [u enkel zeggen] ...

LUZMAN: Zwijg!

TRISTAN: Maar heer, ik [wilde u enkel] ...

LUZMAN: Zwijg, zeg ik je. Ik wil geen woord van lof over de vrouwen horen. Trouwens, ik zal je eens precies vertellen waarom ik van geen enkele vrouw de slaaf wil zijn. Ze dienen mij op deze wijze beter, dan als ik dol verliefd zou zijn. Want als de beste orgelvirtuoso bedien ik mij van allerlei registers: smachtende zuchten kan ik imiteren, tranen plengen als het moet, en jaloezie en trots, woede, hartstocht spelen waar het nodig is. De domme vrouwen houden het voor echt en doen al wat ik ze beveel. Komaan, Tristan, je hebt toch zelf al wel gemerkt dat ze me alles geven wat ze hebben?

TRISTAN: Dat is wel waar. Want al wat u bezit, dat legden zij u zomaar voor de voeten.

LUZMAN: En kijk, was ik nu een kerel zonder fut, die slechts zijn hart aan één vrouw verpandde, waar stond ik dan? Een schamele hongerlijder die jaar na jaar [uit bedelen moest gaan.]

Scène 4

Luzman, Tristan, Octavia

(Heftige woordenwisseling achter het toneel. Men hoort een oorveeg klinken.)

OCTAVIA: *(Nog steeds achter de schermen)* Ja! Tegen vrouwen heb je moed te over, lelijke aap. Uitdagen laat ik je, uitdagen. In een tweegevecht.

(Tristan en Luzman verstoppen zich uit schrik.)

TRISTAN: Dat is Octavia, heer!

OCTAVIA: Ik zal je nog ... Denk je dat men Octavia kan dwingen? Veel liever nog zou ik mijn gunsten schenken aan een slaaf, dan aan ...

(Octavia op.)

LUZMAN: *(komt naar voren.)* Octavia? Waarom zo woedend? Spreek! Wanneer er één uw eer heeft aangetast, hij is van nu af aan, een kind des doods.

OCTAVIA: Ach laat maar, hij sloeg al op de vlucht!

LUZMAN: Dus, wilt u mij niet zeggen wie hij was.

OCTAVIA: Waarom wil je dat weten, lieveling?

LUZMAN: Om hem de tong, die u gekwetst heeft, uit de keel te rukken.

OCTAVIA: Meer hersens, vriend, en minder heldenmoed.

LUZMAN: Ik sta versteld, Octavia, dat u mijn dapperheid en moed zo onderschat. Hoe heet de schoft die u beledigd heeft.

OCTAVIA: Och schat, die degen hier, die interesseert me niet. Maar dat andere degentje van jou.

LUZMAN: Hoe kun je mij zo krenken in mijn eer! Dien ik alleen als speeltuig voor jouw lust! Vaarwel! Nog nooit werd ik zo diep vernederd! Ik wil je nooit meer zien.

OCTAVIA: Maar Luzman, wat een misverstand! Je weet toch dat ik jou alleen bemin. Ik ken je immers én je leeuwenhart!

LUZMAN: Tracht nu maar niet te vleien. Ik heb je komedie al lang doorzien. Die hele ruzie met die andere man, dat was alleen maar afgesproken spel!

OCTAVIA: Ach Luzman, heb medelijden, kwel mij niet. Waarom mij weerom folteren, zoals je al zo dikwijls deed? Luzman! Goed, goed, ik zal je zeggen wie het was.

LUZMAN: Goed, zeg het mij. Zeg mij wie je nieuwe minnaar is, zodat ik hem naar de hel kan zenden. En als die schandvlek van mijn eer is weggewist, dan blijft me enkel nog mijzelf te doden ...

OCTAVIA: Luzman, nee! In mijn hart leef jij alleen, zowaar als ik een ziel heb, jij alleen! Luister dan toch! De man die mij beledigd heeft, is Leonato. Al wekenlang valt hij mij lastig. Vandaag kwam hij brutaalweg op mij af en bood mij zijden linten aan die hij gekocht had in Milaan. Ik riep: 'Ik heb uw linten niet van doen, knoop er u zelf maar mee op! Er is maar één man, maar één op heel de wereld die mij wat schenken mag. Zijn naam is Luzman!' Toen antwoordde hij me, onbeschaamd: 'Dan zal ik deze linten hier gebruiken om deze man, die in de weg staat, de handen vast te binden op de rug!' Toen werd ik woedend en ik riep: 'Dat nooit!' Toen sloeg hij mij ...

LUZMAN: Genoeg! Geen woord meer. Ga naar huis.

OCTAVIA: Maar luister toch ...

LUZMAN: Heb je mij niet begrepen?

OCTAVIA: Mijn lieveling ...

LUZMAN: Je aarzelt?

OCTAVIA: Nee, nee, ik ga al.

LUZMAN: Beeld je vooral niet in dat jij me kunt vermurwen door me maar wat wijs te maken. Mij! Mij de handen binden op de rug?! Dat zou ik wel eens willen zien!

OCTAVIA: Ach liefste, offer toch uzelf niet op het altaar der liefde ...

LUZMAN: Ga! verdwijnt!

OCTAVIA: Ik smeeek je, pas toch op dat je niet, met je degen, in je woede ... jezelf verminkt!

LUZMAN: Verdwijnt! (*Terwijl Octavia heengaat.*) Mij wil die snuiter dus de handen binden? Vandaag nog ruk ik hem de tong uit de mond.

TRISTAN: Vergun mij dan een handje toe te steken.

(*Octavia is heengegaan.*)

LUZMAN: Zolang we alleen met grote woorden vechten, gebeurt ons niets.

TRISTAN: U gaat hem dus niet dooddoen?

LUZMAN: 'k Heb ondertussen sluw mijn slag beraamd. Je staat ervan te kijken als je 't hoort.

TRISTAN: Er wordt dus niet gevochten, heer?

LUZMAN: Vergeet niet, Tristan, dat het vijfde der geboden luidt: 'Gij zult niet doden!' En bovendien zou het zeer ongepast zijn dat een cavalier zoals ik, zijn leven, zomaar op het spel zou zetten. Allicht werd ik gewond, verminkt ... en met mijn schoonheid is het dan voor altijd uit. Is het al niet tragisch genoeg dat wij allen gedoemd zijn om eens te sterven? Ik ben het toonbeeld van een cavalier, ik baad mij, dagelijks, [in lavendelwater, ik heb mooie vrouwen, ik heb vrienden ...]

(*Geluid achter de coulissen*)

TRISTAN: Heer, heer, daar komt iemand!

LUZMAN: Wie is 't?

TRISTAN: Uw nieuwe vijand! Leonato!

Scène 5

Leonato, Camillo

(*Leonato en Camillo op, Luzman en Tristan trekken zich terug.*)

LEONATO: Die preutse juffer laat zich niet vermurwen.

CAMILLO: Houdt zij dan zoveel van die Luzman?

LEONATO: Ach, hij heeft haar het hoofd op hol gebracht.

CAMILLO: Is het wel redelijk dat een man als u zo mateloos verliefd wordt op zo'n vrouw?

LEONATO: Natuurlijk!

CAMILLO: Maar heer, wat is er toch aan haar [dat u ...]

LEONATO: Handen als leliën, wonderbare ogen, en dan die blik waarin een vuurgloed sluimert, [een mond zo zoet ...]

CAMILLO: Heer, heer, probeer het dan met list! Wij weten toch hoe licht een vrouw haar hart nu eens aan de ene, en dan weer aan een ander schenkt. Het is een kwestie van handigheid, niet van geweld. En daarom raad ik u aan niet uit te voeren wat u gezworen hebt. Waarom zou u Luzman de handen binden? Dat was een kwade eed, en kwade eden zijn altijd pas goed als men ze breekt. Of denkt u dat Luzman zo maar zou toezien terwijl u hem de handen bindt? U kent hem niet, u hebt hem nooit gezien: sterk is hij en woest, als een oorlogsgod! Wilt u Octavia veroveren, dan zullen zijden linten u niet helpen. Met *gouden* boeien moet u haar klinken. Als zij u niet als minnaar wil, dan weet ik slechts een middel: geld. Voorzie u van veel geld en de overwinning is aan u!

LEONATO: Je raad lijkt me uitstekend, Camillo, maar mijn eed? Ik heb gezworen dat ik hem zou doden.

CAMILLO: Hem doden? Komaan. Wat heeft dat nu voor zin. Ik maak dat zaakje wel in orde voor u. Ik zal eens met die Spanjaard gaan praten, en zeggen dat het maar een grapje was. Hij zal het u graag vergeven. Maar, heer, wat deed u met de linten?

LEONATO: (*Toont zijn hoed, waarop de linten bevestigd zijn als strikken.*) Kijk hier, ik heb ze om mijn hoed gewonden. En de rest, die is voor jou!

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneelfonds.be de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

bestellen@toneelfonds.be

03 3664400

